

Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Plan-MER (OER) Omgevingsvisie
Provincie Gelderland

Document Status:

Definitief

Datum: 28-01-2025

Sweco Nederland B.V.

Onderwerp

Projectnummer

Klant

Handelsregister 30129769

OER Omgevingsvisie Gelderland

51023536

Provincie Gelderland

Datum

Versie

Documentreferentie

28-01-2025

Definitief

Notitie Reikwijdte en Detailniveau OER omgevingsvisie provincie Gelderland (versie 28-1) - nr 04297984

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Omgevingsvisie provincie Gelderland	4
1.2	Proces Omgevingsvisie	5
1.3	Waarom een omgevingseffectrapport?	5
1.4	Leeswijzer	7
2	De Omgevingsvisie Gelderland	8
2.1	Waarom een nieuwe Omgevingsvisie?	8
2.2	Gelderse ontwikkelingen en ambities	9
2.3	Relatie met andere plannen en programma's	11
3	Scenario's	14
3.1	Inleiding	14
3.2	Te onderzoeken scenario's	15
3.2.1	Bodem en water sturend	16
3.2.2	Energiesysteem	17
3.2.3	Gezond en veilig	17
4	Beoordelingskader en methodiek	18
4.1	Inhoud van het omgevingseffectrapport	18
4.2	Beoordelingskader	18
4.3	Reikwijdte	20
4.4	Detailniveau	20
4.5	De referentiesituatie	20
4.6	Het doelbereik	21
4.7	Monitoring en evaluatie	21
5	Procedure	22
5.1	Proces en tijdpad Omgevingsvisie	22
5.2	Participatie	22
5.3	Procedurestappen mer-procedure	23
5.4	Reacties	24

1 Inleiding

Dit is de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD); de onderzoeksagenda voor het Omgevingseffectrapport (OER) bij de Omgevingsvisie voor Gelderland. Daarnaast dient deze NRD ook voor programma's die parallel lopen aan de Omgevingsvisie en waar een nauwe samenhang mee geldt, zoals bijvoorbeeld het Programma Energiesysteem. De NRD beschrijft wat er in het OER onderzocht gaat worden (de reikwijdte) en tot in welk detail (detailniveau). Deze notitie beschrijft de ambities van de provincie Gelderland ten aanzien van de nieuwe Omgevingsvisie en wordt benut om iedereen te informeren en bestuursorganen en wettelijke adviseurs te raadplegen ten aanzien van reikwijdte en detailniveau van het OER. Iedereen kan reageren op de NRD door een zienswijze in te dienen.

In dit hoofdstuk is een eerste introductie gegeven van de ambities van de provincie en is beschreven waarom een OER wordt opgesteld bij de Omgevingsvisie Gelderland. Aan het einde van dit hoofdstuk is de leeswijzer voor deze NRD opgenomen.

1.1 Omgevingsvisie provincie Gelderland

Er zijn diverse ontwikkelingen nu en in de toekomst, die leiden tot veranderingen in de maatschappij en de leefomgeving. De effecten van klimaatverandering worden steeds duidelijker, de bevolking groeit en vergrijsd, digitalisering vraagt met onder andere datacenters steeds meer ruimte en geopolitieke veranderingen maken dat ook defensie meer ruimte nodig heeft. De provincie Gelderland werkt daarom aan de vernieuwing van haar omgevingsbeleid, specifiek de Omgevingsvisie. Deze nieuwe Omgevingsvisie moet steviger sturen dan de huidige Omgevingsvisie Gaaf Gelderland van 2018.

Een Omgevingsvisie is onder de Omgevingswet verplicht voor overheden. De Omgevingsvisie beschrijft hoe de fysieke leefomgeving in de provincie Gelderland zich op de langere termijn ontwikkelt en wat de provincie daar op hoofdlijnen aan wil doen. In de Omgevingswet is de Omgevingsvisie hét instrument om samenhang in het beleid voor de fysieke leefomgeving aan te brengen. De Omgevingsvisie is een strategische beleidsvisie waarin opgaven en ambities voor de leefomgeving zijn opgenomen voor de lange termijn (2050 en doorkijk naar 2100). Daarnaast bevat de Omgevingsvisie richtinggevende keuzes op hoofdlijnen, waarmee de provincie invulling wil geven aan het behalen van de ambities om in te spelen op bovengenoemde ontwikkelingen. Verdere uitwerking van die keuzes vindt na vaststelling van de Omgevingsvisie plaats in andere instrumenten, zoals bijvoorbeeld programma's zoals bedoeld in de Omgevingswet.

De vernieuwde Omgevingsvisie van de provincie Gelderland bevat kaders voor mer-plichtige projecten waardoor er een plan-milieueffectrapport (plan-MER) opgesteld dient te worden. Vanwege de verbreding en integraliteit van de Omgevingsvisie wordt het milieueffectrapport verbreed met thema's, zoals gezondheid, duurzaamheid en klimaatadaptatie. Vanwege deze brede definitie wordt het milieueffectrapport ook wel een Omgevingseffectrapport (OER) genoemd. Deze NRD beschrijft de reikwijdte en het detailniveau van het op te stellen OER en is daarmee een belangrijke stap in de totstandkoming van de Omgevingsvisie.

1.2 Proces Omgevingsvisie

Terugblik

De huidige Omgevingsvisie Gaaf Gelderland uit 2018 is toe aan vernieuwing. De huidige visie stuurt te weinig en door nieuwe ontwikkelingen is de inhoud niet meer actueel. Bovendien stelt de Omgevingswet die op 1 januari 2024 is ingegaan andere eisen aan de visie. In de nieuwe Omgevingsvisie worden keuzes gemaakt voor de toekomst van Gelderland. In de huidige tijd kan namelijk niet alles, niet alles tegelijk en niet alles overal. Het werken aan een vernieuwde Omgevingsvisie is gestart met de Startnotitie Vernieuwing Omgevingsvisie (12 december 2023). Hierin is tussentijdse sturing gevraagd voor de vernieuwing van de Omgevingsvisie. Op basis van behandeling in Provinciale Staten (PS) zijn vervolgens enkele verduidelijkingen gegeven en is een participatieplan opgesteld.

In 2024 is vanuit de provincie Gelderland gestart met het opstellen van een Kadernota als basis voor de nieuwe Omgevingsvisie. Onderdeel van dit proces was ook de participatie met inwoners en professionele partners. In deze fase is vooral 'opgehaald' bij deze partijen. De input is waar nodig meegenomen in de Kadernota. Deze Kadernota vormt de basis voor deze NRD en ligt in de periode van februari tot april 2025 voor aan PS.

Blik vooruit

De Kadernota wordt in april of mei 2025 vastgesteld in PS. Hierna start de tweede fase van de participatie. In deze fase wordt opnieuw interactie gezocht met de inwoners en professionele partners. Zo ontstaat er een wisselwerking tussen het participatieproces, het opstellen van het OER en het opstellen van de concept Omgevingsvisie. Op basis van dit proces wordt een ontwerp Omgevingsvisie opgesteld die opnieuw aan PS wordt voorgelegd ter besluitvorming eind 2025 of begin 2026.

1.3 Waarom een omgevingseffectrapport?

De Omgevingsvisie omvat de hoofdlijnen van het integrale beleid van de fysieke leefomgeving. Vanuit de Omgevingswet is er veel aandacht voor verbreding en integraal werken. Van milieu naar een meer op gezondheid gerichte aanpak is één van de doelstellingen van de Omgevingswet. Sinds bekend is dat de Omgevingswet er komt, is de beoordeling van de milieueffecten in een MER geleidelijk verbreed om belangrijke onderwerpen voor de fysieke leefomgeving (zoals de effecten op gezondheid, natuur en klimaatadaptatie) mee te nemen in de beoordeling. Dit zijn onderwerpen die ook vaak in de bestuurlijke besluitvorming belangrijk zijn. Omdat een MER bedoeld is om milieueffecten mee te laten wegen in de besluitvorming is het ook logisch een MER te verbreden zodat geen extra documenten of procedures worden toegevoegd.

Een MER waarin meer effecten worden beschreven dan oorspronkelijk in een MER, wordt ook wel een omgevingseffectrapport of OER genoemd. Deze term komt niet in de wet voor, maar wordt veelal wel gebruikt om een verbrede MER aan te geven. Daarom wordt er bij de Omgevingsvisie een OER opgesteld. Het OER levert de informatie die nodig is om een zorgvuldig besluit te nemen over de Omgevingsvisie. Daarbij zijn alle relevante belangen meegewogen. Ook beschrijft en verantwoordt het OER de resultaten van dit proces.

In het OER worden op basis van de mer-procedure de effecten van de Omgevingsvisie op de leefomgeving in beeld gebracht. De mer-procedure is gebaseerd op Europese regelgeving. Het doel van mer is het bieden van voldoende informatie waarmee de provincie Gelderland het milieu- en leefomgevingsbelang volwaardig en vroegtijdig in de plan- en besluitvorming over de Omgevingsvisie kan betrekken. De mer-procedure voor de Omgevingsvisie verloopt daarom in lijn met de wettelijke procedure vereisten, deze zijn als volgt:

1. Kennisgeving van het voornemen.
2. Bevoegd gezag bepaalt reikwijdte en detailniveau: de notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) wordt zes weken ter inzage gelegd voor professionele partners, lokale overheden en inwoners. Deze worden uitgenodigd een reactie hierop te geven.
3. De Commissie mer wordt om reactie gevraagd op de NRD. Dit is geen verplichting, maar wordt in dit geval wel vrijwillig gedaan.
4. OER: het rapport wordt opgesteld aan de hand van de NRD en binnengekomen adviezen en reacties.
5. Kennisgeving en terinzagelegging van het OER samen met de ontwerp Omgevingsvisie voor zes weken.
6. Inspraak en advies Commissie mer.
7. De Omgevingsvisie en het OER worden vastgesteld door het bevoegd gezag (Provinciale Staten).
8. Bekendmaking Omgevingsvisie.
9. Monitoring van de aangewezen omgevingseffecten.

KADER 1.1: Wat is mer, wat is MER en wat is OER?

mer staat voor 'milieueffectrapportage' en is de procedure waarbinnen een MER wordt opgesteld.

MER staat voor 'milieueffectrapport' en bevat de resultaten van het onderzoek naar de (milieu)effecten binnen een mer. De toevoeging 'plan' (plan-MER) wil zeggen dat het om een MER voor een kaderstellend plan gaat, zoals een Omgevingsvisie. De Omgevingsvisie bevat de menselijke leefomgeving als geheel, dus zowel fysiek, economisch als sociaal. Dit vraagt om een breder georiënteerd proces dan een traditioneel MER.

OER staat voor 'Omgevingseffectrapport', waarin naast de milieueffecten ook andere omgevingseffecten, zoals sociale en/of economische, in beeld worden gebracht. We spreken daarom hier niet over een plan-MER maar over een OER. Voor de juridische juistheid wordt nog wel gesproken van een mer-procedure.

Uit de Omgevingswet en Europese richtlijnen volgt dat voor kaderstellende plannen een milieueffectrapport (MER) verplicht is. Het is noodzakelijk om een mer-procedure te volgen als de inhoud van de Omgevingsvisie aan bepaalde criteria voldoet.

Of er voor de Omgevingsvisie een plan-MER-plicht geldt, hangt af van de volgende vraag: Is de Omgevingsvisie kaderstellend voor mer-beoordelingsplichtige besluiten of moet er een passende beoordeling worden gemaakt?

Op basis van de verwachte inhoud van de Omgevingsvisie is deze plan-MER-plichtig, omdat het een kader vormt voor mer-(beoordelings)plichtige projecten¹. Daarnaast is het ook waarschijnlijk dat de nieuwe Omgevingsvisie mogelijk negatieve gevolgen heeft op natuur en er daarom een passende beoordeling nodig is. De provincie kiest er dan ook voor om voor de Omgevingsvisie de plan-MER-procedure te doorlopen. Verder geeft een OER inzicht in de positieve effecten die de Omgevingsvisie naar verwachting op het milieu heeft. Op deze manier wordt inzicht verkregen in de positieve én negatieve effecten van de Omgevingsvisie.

Passende beoordeling

Als de Omgevingsvisie significante negatieve gevolgen voor Natura 2000-gebieden kan hebben, dan moet volgens de Omgevingswet een passende beoordeling opgesteld worden. Deze moet inzicht geven in hoeverre de Omgevingsvisie de betreffende Natura 2000-gebieden zal aantasten en welke maatregelen eventueel nodig zijn om dit te voorkomen.

In Gelderland liggen vijftien Natura 2000-gebieden waarvan er dertien stikstofgevoelig zijn. De Omgevingsvisie zal beleid bevatten over deze gebieden wat positieve of negatieve effecten kan hebben op natuur, water en bodem. Daarbij is het niet uitgesloten dat beleid en plannen op de ene plek leiden tot negatieve effecten op een andere plek. Daarom wordt tegelijk met het OER een passende beoordeling opgesteld. Deze passende beoordeling heeft een abstractieniveau dat past bij een omgevingsvisie. In de passende beoordeling worden de gevolgen van het beleid en de plannen voor Natura 2000 onderzocht.

Rol NRD

Deze Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) beschrijft wat er in het OER aan scenario's, omgevingsaspecten en effecten vanwege de Omgevingsvisie onderzocht gaan worden ('reikwijdte'). Daarnaast geeft de NRD informatie over de manier waarop de effecten van de visie onderzocht gaan worden en met welke diepgang ('detailniveau'). Het is de onderzoeksagenda voor het OER.

1.4 Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk wordt toegelicht waarom de Omgevingsvisie Gelderland wordt opgesteld, wat de doelen zijn van de Omgevingsvisie en welke relatie de Omgevingsvisie heeft met andere plannen. Het hoofdstuk 'Te onderzoeken scenario's' geeft een eerste indruk van de scenario's die in het OER worden onderzocht. Hoofdstuk 4 gaat in op hoe de effecten van de Omgevingsvisie onderzocht gaan worden in het OER en welk beoordelingskader daarbij wordt gehanteerd. Het laatste hoofdstuk beschrijft het vervolgproces en de procedure van het OER.

¹ Dit zijn projecten die voort kunnen komen uit de visie en waarvoor een mer(begroelings)-procedure doorlopen moet worden. Het gaat daarbij om projecten zoals benoemd in bijlage V van het Omgevingsbesluit.

2 De Omgevingsvisie Gelderland

2.1 Waarom een nieuwe Omgevingsvisie?

De Omgevingsvisie beschrijft hoe de fysieke leefomgeving in de provincie Gelderland zich op de langere termijn ontwikkelt en wat de provincie daar op hoofdlijnen aan wil doen. In de Omgevingswet is de Omgevingsvisie hét instrument om samenhang in het beleid voor de fysieke leefomgeving aan te brengen. De Omgevingsvisie is een strategische beleidsvisie waarin opgaven en ambities voor de leefomgeving zijn opgenomen voor de lange termijn (2050 met een doorkijk naar 2100) en richtinggevend keuzes op hoofdlijnen. De provincie wil met de Omgevingsvisie invulling geven aan het behalen van haar ambities.

Voor het opstellen van de Omgevingsvisie werkt de provincie samen met professionele partners, gebiedspartners, overheden en inwoners. Deze partijen leveren input en brengen advies uit over de Omgevingsvisie.

Probleemstelling

De komende jaren zetten belangrijke ontwikkelingen door: de bevolking groeit en het klimaat verandert. Met de bevolkingsgroei gaat de verstedelijking van Gelderland door. Deze speelt in alle regio's. Naast de steden en de dorpen verstedelijkt ook het landelijk gebied.

Naast de bevolkingsgroei verandert het klimaat. De aarde warmt op door de uitstoot van CO₂ en andere broeikasgassen. De opwarming van de aarde leidt tot klimaatverandering die gevolgen heeft voor mensen en andere levende wezens. Als gevolg van klimaatverandering zijn er bijvoorbeeld watertekorten, wateroverlast en extreme hitte. Daarbij zorgt klimaatverandering voor economische schade. Er zijn internationaal, nationaal en provinciaal afspraken gemaakt om klimaatverandering tegen te gaan.

Deze opgaven leggen een claim op de schaarse ruimte. Dat we in Gelderland op een relatief kleine oppervlakte uiteenlopende ontwikkelingen met een ruimteclaim een plek proberen te geven, leidt tot spanning. De opgaven vragen niet om een individuele oplossing, maar om samenwerking tussen de thema's met slimme keuzes voor de inrichting van Gelderland. Daarbij is prioriteren belangrijk en moeten er dus keuzes gemaakt worden welke zaken het belangrijkste worden geacht. Met die keuzes voorkomt de provincie Gelderland dat later de unieke kwaliteiten van de provincie verloren gaan en zorgt de provincie ervoor dat Gelderland in de toekomst klimaatbestendig is met genoeg ruimte voor de grotere bevolking en dat de unieke identiteit van iedere regio herkenbaar is.

Wat wordt er in de Omgevingsvisie besloten?

Het doel van de Omgevingsvisie is om de langetermijnvisie van de provincie op de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving vast te leggen. De Omgevingsvisie biedt een kader voor het beleid en de plannen die de kwaliteit van de leefomgeving moeten waarborgen en bevorderen, en geeft sturing aan integrale afwegingen tussen verschillende belangen.

Met de Omgevingsvisie wordt besloten over provinciale en regionale opgaven en doelen op diverse beleidsterreinen.

2.2 Gelderse ontwikkelingen en ambities

Voor de ontwikkeling van Gelderland naar 2050 zijn drie ontwikkelingsrichtingen belangrijk:

- Ontwikkeling naar een vitaal landelijk gebied
- Ontwikkeling naar een klimaatbestendige economie met passende netwerken
- Ontwikkeling naar sterke steden, dorpen en regio's

Deze ontwikkelingen zijn in de Kadernota uitgewerkt, waarbij er per ontwikkeling doelen worden gesteld. Bovendien is per Gelderse ontwikkeling een ambitie geformuleerd. Hieronder worden de drie ontwikkelingen en bijbehorende ambities kort toegelicht.

Ontwikkeling naar een vitaal landelijk gebied

Gelderland is de groenste provincie van Nederland met een groot landelijk gebied. De land- en tuinbouwsector bepaalt grotendeels de inrichting van het landelijk gebied, samen met natuur en biodiversiteit. Daarnaast biedt het landelijk gebied ruimte aan levendige kernen, natuur en recreatie, opwek van energie, drinkwaterwinning en defensie. Zowel landbouw als natuur is afhankelijk van een goede kwaliteit van de bodem en voldoende en schoon water. Dit vraagt om een toekomstbestendig water- en bodemsysteem.

De veelheid aan functies in het landelijk gebied zorgt voor veel verschillende landschappen. Deze wil de provincie beschermen. Tegelijkertijd moet het landelijk gebied opnieuw worden ingericht vanwege veranderingen door de energietransitie, verstedelijking, klimaatadaptatie, het versterken van de biodiversiteit en ontwikkelingen in de land- en tuinbouw. Door deze veranderingen in het landelijk gebied zal het landschap in Gelderland er in 2050 anders uitzien. Daarbij is het wel belangrijk dat de ruimtelijke kwaliteit zich zo ontwikkelt dat inwoners zich thuis blijven voelen en er mag geen sprake zijn van verrommeling. De 'groenblauwe dooradering' zal tegen 2050 zijn versterkt. Dit betekent dat bijvoorbeeld houtwallen, heggen, sloten en poelen met elkaar en met de natuurgebieden verbonden zijn. Deze groenblauwe dooradering is belangrijk voor recreatie, om cultureel erfgoed te kunnen beleven, om biodiversiteit te versterken en om bij te dragen aan klimaatadaptatie en leefbaarheid.

Ambitie: In 2050 is er in het landelijk gebied een goede balans tussen natuur, landbouw en andere functies, een gezond en leefbaar gebied voor inwoners, met perspectief voor de landbouw, herstelde natuurgebieden en een goede biodiversiteit. Daarbij zijn de verschillende Gelderse landschappen versterkt.

Richting 2100 zien we een landelijk gebied dat goed is aangepast aan het veranderde klimaat en waarbinnen de biodiversiteit en natuur zich robuust doorontwikkelt, zodanig dat er ook ruimte is om veilig op hoge en drogere gronden te wonen en werken. De regio's hebben nog steeds en geheel eigen identiteit en uitstraling die zorgt voor verbinding van de inwoners met het gebied. Belangrijke gronden zijn al langere tijd beschermd en ook gekoesterd waardoor deze schoon en gezond voedsel blijven leveren.

Ontwikkeling naar sterke steden, dorpen en regio's

Gelderland heeft een gevarieerd netwerk van een aantal grote steden met relatief veel inwoners, middelgrote steden met een belangrijke regionale functie en veel kleinere kernen. De diversiteit aan regio's betekent ook dat iedere regio een ander soort groei kent. In de stedelijke gebieden moeten goede voorzieningen zijn zoals musea, stadsparken en sportvelden. Grootschalige woningbouw vindt plaats op locaties met een goede bereikbaarheid en met veel voorzieningen en banen. In de kernen in de regio zijn in 2050 voldoende voorzieningen zoals scholen, winkels en buurtcentra die bereikbaar zijn voor de hele regio. In het landelijk gebied wordt juist ingezet op kleinschalige woningbouw, gericht op specifieke lokale behoefte. De manier waarop steden en dorpen zijn ingericht, moet ervoor zorgen dat mensen elkaar kunnen ontmoeten en dat er voldoende mogelijkheden zijn om te recreëren en te sporten.

Steden en dorpen moeten zo ingericht zijn dat biodiversiteit versterkt wordt, groen meegroeit en klimaatverandering kan worden opgevangen. Verstedelijking moet passen bij de identiteit van de kernen en het landschap van de verschillende streken. Nieuwe activiteiten of functies hebben zoveel mogelijk een positief effect op de kwaliteit van de leefomgeving.

Ambitie: In 2050 zijn er in Gelderland sterke, leefbare en bereikbare steden en dorpen, met voldoende passende en betaalbare woningen voor alle inwoners, in klimaatbestendige wijken met voldoende groen en biodiversiteit.

Richting 2100 zien we gezonde en levendige woonplaatsen waarin inwoners veilig zijn voor het veranderde klimaat en waarbij de mobiliteitsnetwerken zo verder zijn ontwikkeld dat deze minder impact hebben op mens en natuur. Onze woonplaatsen zijn zelf ook deel van het landschap met een grote uitwisseling van de biodiversiteit en natuur binnen en buiten bebouwd gebied.

Ontwikkeling naar een toekomstbestendige economie met passende netwerken

Een sterk economisch profiel en netwerk zijn cruciaal voor de werkgelegenheid en leefbaarheid in Gelderland. In Gelderland vinden veel verschillende economische activiteiten plaats. Dat vraagt ruimte en dat zie je terug in het landschap. Denk aan bedrijventerreinen, autowegen en energievoorzieningen. Er zijn een aantal sectoren die tot de (inter)nationale top behoren: voedselproductie, gezondheid, energie en de maakindustrie.

In 2050 moet de provincie een aantrekkelijk vestigingsklimaat hebben voor de Gelderse sectoren, met aandacht voor goede randvoorwaarden op vlak van bereikbaarheid en energie. Voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat is het belangrijk voldoende toekomstbestendige werklocaties te voorzien, met aandacht voor energievoorziening, klimaatadaptatie en veiligheid en die ruimte bieden aan verschillende typen bedrijven die een meerwaarde zijn voor de economie.

De corridors, bedrijventerreinen, nieuwe elektriciteitsnetwerken en bijbehorende technische installaties moeten niet ten koste gaan van de leefbaarheid en ruimtelijke kwaliteit. Met het oog op de ruimtelijke kwaliteit moet het type bedrijven aansluiten bij de identiteit van de Gelderse regio's.

Met het oog op de natuur en gezondheid zal verduurzaming van en circulariteit binnen de economische sectoren worden gestimuleerd. In 2050 is de logistiek slim en schoon en levert het een bijdrage aan een klimaatneutrale en circulaire economie. Dit kan onder andere door logistieke activiteiten ruimtelijk te clusteren en te zorgen voor goede voorzieningen op het gebied van schone mobiliteit.

Ambitie: In 2050 heeft Gelderland een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor alle bedrijven, met het zwaartepunt op de Gelderse topsectoren, met goede bereikbaarheid, een toekomstbestendig energiesysteem en duurzame energieopwekking. De nadelige effecten op leefbaarheid, de gezonde leefomgeving en ruimtelijke kwaliteit zijn hierbij zo klein mogelijk.

Richting 2100 zien we een veerkrachtige circulaire economie die bijdraagt aan de brede welvaart en gezondheid in onze provincie en direct verbonden is met de lokale en regionale behoefte aan werkgelegenheid. De netwerken voor energie en mobiliteit sluiten daar goed bij aan.

2.3 Relatie met andere plannen en programma's

Het OER dat wordt opgesteld voor de Omgevingsvisie van de provincie Gelderland zal een basis vormen voor andere milieueffectrapporten voor beleid dat in de toekomst nog verder uitgewerkt zal gaan worden in bijvoorbeeld thematische of gebiedsgerichte programma's. Waar mogelijk wordt bij het opstellen van het OER gebruik gemaakt van eerder opgestelde MER-ren zoals het plan-MER voor het Windbeleid en de verschillende Regionale Energiestrategieën binnen de provincie en het plan-MER voor de Wespandief.

Bestaand beleid wordt uiteraard in het OER beschreven en als uitgangspunt gehanteerd voor de huidige situatie en autonome ontwikkeling. In het OER wordt hier nader op ingegaan en wordt ook aangegeven hoe hier in het verdere traject van OER en Omgevingsvisie mee omgegaan wordt. Een aantal belangrijke plannen en programma's op internationaal, nationaal en provinciaal niveau worden hieronder reeds aangegeven. Dit is dus zeker niet uitputtend en wordt in het OER aangevuld.

Verordening inzake natuurherstel

De verordening inzake natuurherstel omvat herstelmaatregelen die ervoor moeten zorgen dat in 2030 ten minste 20 procent van de land- en zeegebieden van de EU hersteld is, en in 2050 alle aangetaste ecosystemen.

Vogel- en Habitatrichtlijn, Kaderrichtlijn Water en internationale klimaatafspraken

De Vogel- en Habitatrichtlijn (VHR) en de Kaderrichtlijn Water (KRW) spelen een cruciale rol in het waarborgen van de ecologische kwaliteit en biodiversiteit binnen ruimtelijke plannen. De VHR richt zich op de bescherming van kwetsbare vogelsoorten en hun leefgebieden, evenals op de instandhouding van natuurlijke habitats. De KRW heeft als doel de oppervlaktewateren en grondwaterlichamen in een goede ecologische en chemische toestand te brengen en te houden. Bovendien zijn internationale klimaatafspraken, zoals het Klimaatakkoord van Parijs, sturend voor de aanpak van klimaatverandering en het bevorderen van duurzame ontwikkeling. Deze richtlijnen en afspraken dienen als belangrijke kaders voor de Omgevingsvisie, waarbij ze zorgen voor

een integrale benadering van milieu- en waterbeheer, en bijdragen aan de opgave om een duurzame en veerkrachtige leefomgeving te creëren die zowel ecologische als maatschappelijke belangen dient.

Nationale Omgevingsvisie

De Nationale Omgevingsvisie (NOVI) is de langetermijnvisie van het Rijk op de toekomstige duurzame leefomgeving. Met de NOVI geeft het kabinet richting aan de grote opgaven die het aanzien van Nederland de komende dertig jaar ingrijpend zullen veranderen. Denk aan het bouwen van rond de 1 miljoen nieuwe woningen, ruimte voor opwekking van duurzame energie, aanpassing aan een veranderend klimaat, ontwikkeling van een circulaire economie en omschakeling naar duurzame landbouwsystemen. Alles met zorg voor een gezonde bodem, schoon water, behoud van biodiversiteit en een aantrekkelijke, gezonde leefomgeving. De NOVI geeft richting door strategische keuzes te maken. Ook maakt de NOVI ruimte voor maatwerk in de regio en werkt gebiedsgericht, dat wil zeggen bij de aanpak van de opgaven worden de kenmerken van het gebied als uitgangspunt genomen.

Programma Ruimte voor de Rivier 2.0

Binnen het programma Ruimte voor de Rivier 2.0 (RvdR2.0) werken het Rijk, provincies, waterschappen en gemeenten de komende decennia aan een toekomstbestendig Maas- en Rijnsysteem. Dit systeem moet goed functioneren, meervoudig bruikbaar zijn en duurzaam te beheren. Het doel is een (economisch) aantrekkelijk rivierengebied met een optimale balans tussen hoogwaterveiligheid, natuur en waterkwaliteit, zoetwaterbeschikbaarheid, bevaarbaarheid en ruimtelijke ontwikkeling. Een integrale aanpak is hierbij noodzakelijk. In RvdR2.0 worden beleidskeuzes gemaakt over rivierbodempligging met sedimenthuishouding en afvoercapaciteit (incl. afvoerverdeling) met waterberging. Daarbij wordt inzichtelijk gemaakt wat de ruimtelijke impact is van deze beleidskeuzes. RvdR2.0 is input voor de 6-jaarlijkse herijking van Deltaprogramma Rivieren; de Deltabeslissingen voor Rijn en Maas. Keuzes voor bepaalde maatregelen hebben impact op het functioneren van het riviersysteem en hebben mogelijk ruimtelijke consequenties. Onder het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) zijn ruimtelijke reserveringen gemaakt voor mogelijk te nemen rivierverruimende maatregelen. In 2024 is een Quickscan Bkl-reserveringen uitgevoerd. De uitkomst van deze analyse is dat de bestaande reserveringen op de kaart blijven. Daarnaast moet rekening worden gehouden met aanvullende ruimtelijke reserveringen. Voor de provincie Gelderland is het programma vanwege de aanwezigheid van vele verschillende rivieren erg belangrijk en heeft het invloed op de verdere invulling van de provinciale Omgevingsvisie.

Kader van het Ruimtelijk arrangement Gelderland

In de context van de NOVI is het Ruimtelijk arrangement een essentieel onderdeel dat beleidskeuzes en instrumenten omvat die niet alleen de ruimtelijke ontwikkeling sturen, maar ook de uitvoering van de Nationale Omgevingsvisie ondersteunen. Dit houdt in dat het Ruimtelijk arrangement in lijn moet zijn met de doelstellingen en uitgangspunten van de Nationale Omgevingsvisie, zodat er een samenhangend beleid ontstaat dat gericht is op een duurzame en kwalitatief hoogwaardige leefomgeving. Het Ruimtelijk arrangement vormt de basis voor de Omgevingsvisie en gedurende het proces om te komen tot een omgevingsvisie zal de nodige wisselwerking plaats moeten vinden.

Beleidskader energiesysteem

De binnenkort van kracht wordende nieuwe Energiewet stelt in hoofdzaak dat provincies en gemeenten niet bevoegd zijn om in het belang van de energievoorziening regels te stellen over productie, transport en levering van elektriciteit (art. 6.12). Hier komt mogelijk verandering in via een Algemene Maatregel van Bestuur (AmvB) waardoor provincies en gemeenten toch mogelijkheden krijgen. Daarnaast kan de provincie Gelderland ook gebruik maken van de experimenteerruimte die de Omgevingswet biedt om de gewenste ontwikkelingen in Gelderland toch mogelijk te maken. Het beleidskader Energiesysteem geeft richting aan de Omgevingsvisie hoe gestuurd gaat worden vanuit energie. Het programma en de Omgevingsvisie worden zoveel mogelijk in samenhang ontwikkeld, waarbij in het OER ook wordt ingegaan op de mogelijke effecten van het energiesysteem.

Overig

Zoals reeds aangegeven worden ook andere recente beleidsstukken zoals bijvoorbeeld het Gelders Programma Klimaat, de Regionale Energiestrategieën, het beleidskader erfgoed en cultuur, beleidskader wonen, beleidskader bereikbaarheid en de Kadernota Agrifood, in het OER nadrukkelijk meegenomen.

3 Scenario's

3.1 Inleiding

Een vast onderdeel in de mer-procedure is het alternatievenonderzoek: in hoeverre zijn er naast of binnen het voornemen reële alternatieven met mogelijk andere milieueffecten? Afhankelijk van het abstractieniveau van het plan-MER wordt vaak gesproken over scenario's of alternatieven. Bij scenario's worden vaak verschillende toekomstbeelden gehanteerd en met elkaar vergeleken. Bij alternatieven worden vaak al iets meer concrete inrichtingsbeelden met elkaar vergeleken. De verschillen zijn beperkt, maar in dit traject wordt vooral gesproken over scenario's.

KADER 3.1: TE ONDERZOEKEN SCENARIO'S

Het scenario- of alternatievenonderzoek hoort tot de kern van de mer-procedure. Daarmee komen milieugevolgen van een activiteit beter in beeld en kunnen milieuvriendelijker opties worden overwogen. Scenario's worden gebruikt om verschillende opties voor een project of activiteit te evalueren op hun milieueffecten. Dit stelt besluitvormers in staat om een geïnformeerde keuze te maken die niet alleen economisch en technisch haalbaar is, maar ook vanuit milieu en fysieke leefomgeving verantwoord.

Om binnen een scenario te komen tot een maximale invulling op themaniveau, wordt in het OER gezocht naar beleid wat daaraan kan bijdragen. Dit betekent echter niet dat dit beleid ook daadwerkelijk in Gelderland uitgevoerd gaat worden. Het onderzoek naar deze uitersten (hoeken van het speelveld) kan worden gezien als een zoektocht naar wat maximaal in een gebied gedaan kan worden en wat daarvan de effecten zullen zijn.

Een redelijk scenario:

- 1 draagt bij aan het behalen van de doelstellingen van de provincie
- 2 geeft informatie die nuttig is voor de besluitvorming over de visie
- 3 is niet strijdig met wettelijke kaders of harde beleidsuitgangspunten

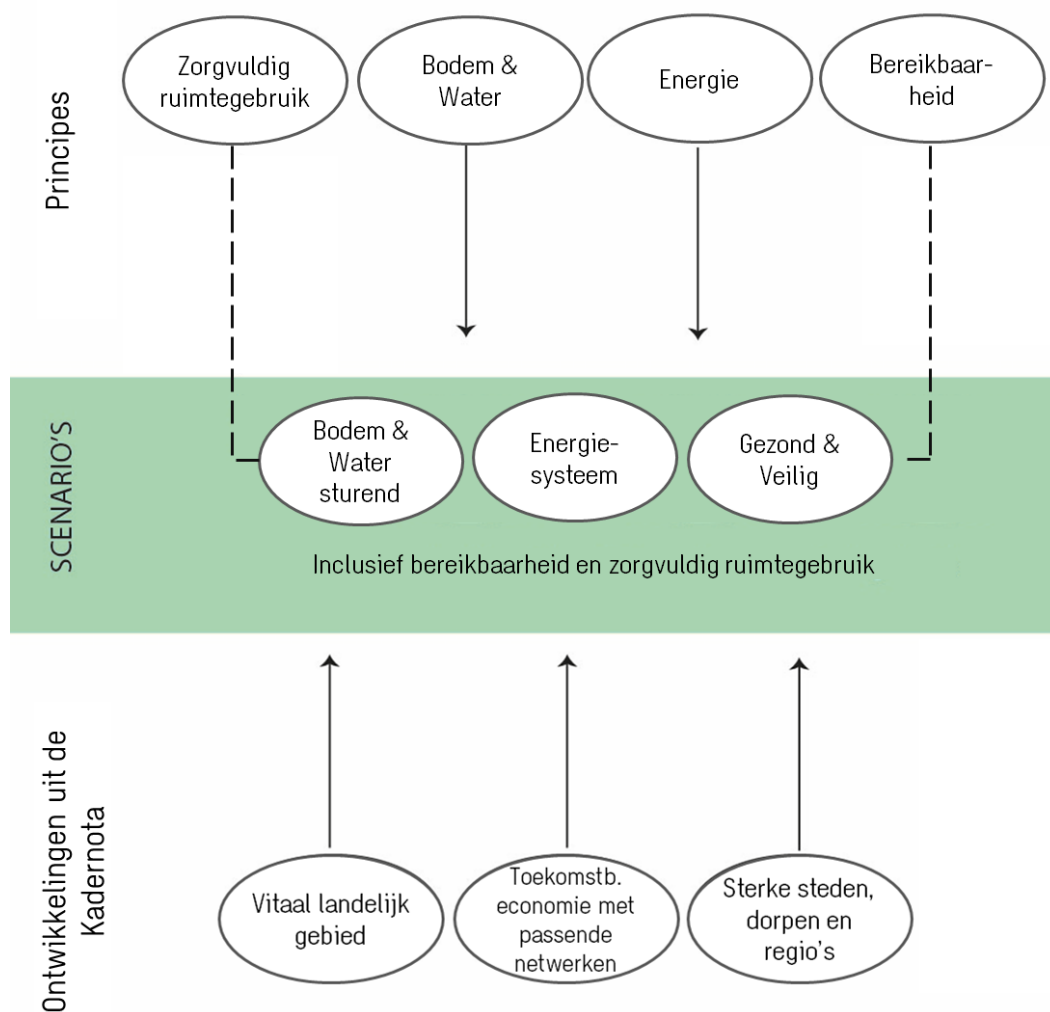
De scenario's kunnen bestaan uit meerdere ambities en doelen en worden vergeleken met de referentiesituatie. Uit de effectbeoordeling van de onderzochte scenario's zal een voorkeursscenario worden gevormd welke in de Omgevingsvisie komt. In het voorkeursscenario dat uiteindelijk gekozen wordt door de provincie, wordt beleid gekozen vanuit de verschillende scenario's. De scenario's dienen dus als hulpmiddel bij de keuze voor de richting van de Omgevingsvisie en niet als pad dat gekozen wordt.

3.2 Te onderzoeken scenario's

Het OER moet de effecten van de ruimtelijke structurerende keuzes van de Omgevingsvisie in beeld brengen. Dit wordt gedaan door verschillende scenario's in beeld te brengen. De scenario's worden ontwikkeld vanuit verschillende principes die belangrijk zijn voor de ontwikkeling van de fysiek leefomgeving. Bij het opstellen van deze NRD wordt voor de Omgevingsvisie aan de volgende scenario's gedacht:

- Scenario Bodem en Water sturend
- Scenario Energiesysteem
- Scenario Gezond en Veilig

Dit is een eerste indicatie van de mogelijke scenario's. Op basis van een ontwerpend onderzoek worden de scenario's ontwikkeld en verder vorm en inhoud gegeven. Onderstaande afbeelding schetst de verhouding tussen de scenario's en de verschillende principes en ontwikkelingen uit de Kadernota.

Figuur 3-1 Ontwikkeling scenario's in relatie tot Kadernota

De verwachting is dat de principes vanuit Bereikbaarheid en Zorgvuldig ruimtegebruik zijn verweven in één of enkele van deze drie scenario's en vullen deze aan. Er wordt binnen de scenario's ook aansluiting gezocht bij de drie ontwikkelingen zoals benoemd in de Kadernota: vitaal landelijk gebied; toekomstbestendige economie met passende netwerken; sterke steden, dorpen en regio's. Ook wordt binnen de scenario's verkend in hoeverre de sturing een belangrijke variabele is. Daarbij worden de extremen in beeld gebracht door bijvoorbeeld een scenario met centrale sturing (vanuit de provincie) en een scenario met meer decentrale sturing (vanuit gemeenten of regio's). Als dit tot een duidelijk verschil leidt binnen een scenario wordt dit in twee varianten van een scenario uitgewerkt.

De Omgevingsvisie is een beleidsdocument; het beschrijft het beleid wat de provincie voert op de onderwerpen waar zij sturing aan wil geven. Het OER maakt inzichtelijk wat de ruimtelijke effecten en effecten op de leefomgeving zijn. De scenario's vormen een verbeelding op kaart van de keuzes die mogelijk zijn om het beleid in de Omgevingsvisie te bepalen. De scenario's vormen dus, zoals ook al eerder aangegeven, een hulpmiddel bij de te maken keuzes.

De scenario's zoals hier aangegeven staan dus nog niet vast. Het is op basis van de Kadernota de eerste verwachting. In een later stadium van het OER zullen de mogelijke scenario's onderzocht en uitgewerkt worden.

Hieronder wordt van de verschillende scenario's kort beschreven wat de belangrijkste inhoud en uitgangspunten naar verwachting zijn. In het kader van het OER worden de scenario's verder uitgewerkt en gevisualiseerd.

3.2.1 Bodem en water sturend

Landgebruik binnen de provincie is afgestemd op het water- en bodemsysteem, bestaande uit koppen, flanken en dalen. Er wordt gebouwd op de hogere en droge plekken in de regio's, waarbij meervoudig ruimtegebruik een belangrijke rol speelt om verdere verharding van de ondergrond zoveel mogelijk te voorkomen. Inbreiding, het toepassen van hoogbouw, parkeren onder gebouwen en het gebruik van daken voor groen of zonnepanelen zijn belangrijke principes voor de bebouwde omgeving.

Natuurontwikkeling en landbouw vindt op de juiste plekken plaats en er wordt volop ruimte behouden voor water vasthouden, natuurlijke processen in het water en waterberging. Vruchtbare landbouwgronden worden zoveel mogelijk behouden om onze voedselvoorziening te beschermen. Vasthouden en berging van water is nodig met het oog op overlast of droogte als gevolg van weersextremen. In normale zomers is er voldoende water voor landbouw. In extreem droge zomers niet meer. Wateropvang, natuur, landbouw en recreatie worden zoveel mogelijk gecombineerd. Er is bovendien voldoende water voor industrie en voldoende schoon drinkwater voor bewoners.

Er worden ecologische verbindingen tussen de natuurgebieden in de provincie gerealiseerd, daar waar deze er nu nog niet zijn. Bestaande ecologische verbindingen worden waar mogelijk verder versterkt. De bevaarbaarheid van de grote rivieren, waaronder Maas, Rijn, Waal, Nederrijn-Lek en IJssel is van essentieel belang voor provincie Gelderland. Bevaarbaarheid is een van de functies waarop het programma Ruimte voor de Rivier 2.0 zich richt. Provincie Gelderland is hier nauw bij betrokken door participatie in de deltaprogramma's Rijn en Maas.

3.2.2 Energiesysteem

In dit scenario wordt het beleidskader Energiesysteem in extremis doorgevoerd. Dat betekent dat bij alle keuzes het energiesysteem als eerste en belangrijkste onderdeel van ontwikkelingen in de leefomgeving wordt betrokken. Dit scenario verbeeldt wat dat betekent voor de ontwikkeling van Gelderland en wat de milieu- en omgevingseffecten zijn als het beleidskader energiesysteem bepalend is voor de ontwikkeling van de Omgevingsvisie.

Energienetwerken spelen een belangrijke rol bij de energietransitie naar duurzame vormen van energie. Het hoogspanningsnet wordt verder versterkt en ook wordt gewerkt aan het waterstofnetwerk. Waterstofgebruikers worden geconcentreerd rond de aftakkingen van het waterstofnetwerk. Lokaal wordt ook waterstof geproduceerd. Nieuwe grootverbruikers van elektriciteit zorgen voor hun eigen energievoorzieningen. Wanneer dit niet mogelijk is komen deze functies op plekken met een groot energieaanbod. Ook nieuwe glastuinbouw verzorgt zijn eigen energievoorziening en agrarische bedrijven voorzien in opwek ten behoeve van hun eigen gebruik.

Binnen de provincie wordt ingezet op een diverse energiemix van zon, wind, kernenergie en groen gas. Innovaties zijn hierbij belangrijk. In de kernen ligt de nadruk op isolatie, lokale netwerken en opwek van energie en collectieve warmteoplossingen. Nieuwe woonwijken worden netneutraal of netbewust ingericht en er worden plekken ingericht voor slim laden. Langs de A15 wordt ingezet op grootschalige laadinfralocaties, waaronder bij Tiel, Nijmegen en Zaltbommel en schone en slimme logistiek. Op bedrijventerreinen en in de bebouwde omgeving worden daken zoveel mogelijk gebruikt voor de opwek van zonne-energie.

3.2.3 Gezond en veilig

De provincie hanteert om te voorzien in een gezonde en veilige leefomgeving buffers voor lucht, geluid en veiligheid rond belangrijke transportcorridors, industrieterreinen en veehouderijen. Voor deze buffers (afstanden tot bepaalde functies) wordt niet alleen uitgegaan van mogelijke effecten, maar ook van mogelijk door de provincie toe te passen bronbeleid. Zo blijven kwetsbare functies in de kernen en dorpen in het landelijk gebied leefbaar en gezond. Industriële activiteiten vinden plaats op locaties ver van gevoelige functies, zodat de kwaliteit van de leefomgeving wordt gehandhaafd. Nieuwe werklocaties worden ingericht als werklandschap en omvatten ook multifunctionele functies. Ze zijn bovendien goed bereikbaar voor mensen en goederen middels schoon en duurzaam vervoer. Slimme en schone logistiek worden gestimuleerd en logistieke centra worden enkel uitgebreid als de ruimtelijke kwaliteit en de kwaliteit van de transportcorridors op orde is.

In zowel de kernen als de dorpen in het landelijk gebied zijn voorzieningen nabij, is een passend aanbod aan woningen nabij en zijn voldoende groene ruimtes aanwezig. De afstand tot openbaar groen is beperkt en deze groene ruimtes zijn goed toegankelijk. De provincie stimuleert bovendien activiteiten en functies die een positief effect hebben op de kwaliteit van de leefomgeving en wil daarom voorzien in een goed wandel- en fietsnetwerk en de recreatieve waarde hiervan. Er wordt gebouwd op plekken die al goed bereikbaar zijn, bijvoorbeeld in de buurt van OV-knooppunten, of goed bereikbaar gemaakt kunnen worden. Ook de autobereikbaarheid van woonwijken is gewaarborgd. Er wordt bovendien geïnvesteerd in betere OV-verbindingen tussen het landelijk gebied en de steden.

4 Beoordelingskader en methodiek

4.1 Inhoud van het omgevingseffectrapport

De kern van het OER wordt gevormd door de beschrijving van de omgevingseffecten die als gevolg van de Omgevingsvisie worden verwacht ten opzichte van de referentiesituatie. Daarbij wordt gebruik gemaakt van scenario's die worden beschreven en op hun omgevingseffecten worden beoordeeld. Het OER zal de volgende onderdelen bevatten:

1. Een beschrijving van hetgeen met de Omgevingsvisie wordt beoogd.
2. Een beschrijving van de Omgevingsvisie en de redelijkerwijs in beschouwing te nemen scenario's (zie voor een eerste aanzet paragraaf 3.2).
3. Een overzicht van eerder vastgestelde plannen die betrekking hebben op de Omgevingsvisie (zie voor een eerste aanzet paragraaf 2.3).
4. Een beschrijving van de bestaande toestand van de omgeving en van de te verwachten autonome ontwikkeling van de omgeving (referentiesituatie middels een Foto van de Leefomgeving).
5. Een beschrijving van de gevolgen voor de omgeving, die de Omgevingsvisie kan hebben en een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven.
6. Een vergelijking van de referentiesituatie en de scenario's op de relevante omgevingsaspecten.
7. Een beschrijving van de maatregelen om nadelige omgevingsgevolgen te voorkomen, te beperken of teniet te doen.
8. Een overzicht van onzekerheden en de leemten in kennis van de onder 4) en 5) bedoelde beschrijvingen ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens.
9. Een zelfstandig leesbare samenvatting die aan een algemeen publiek voldoende inzicht geeft voor de beoordeling van scenario's en van de daarin beschreven gevolgen voor de omgeving.
10. Een beschrijving van de voorgenomen monitoringsmaatregelen.

4.2 Beoordelingskader

In het OER wordt een beoordelingskader gebruikt voor het in beeld brengen van de effecten van de scenario's. Dit kader bestaat uit verschillende thema's met daaronder aspecten en indicatoren. Het beoordelingskader is hieronder opgenomen en geeft een overzicht van criteria en indicatoren waarop beoordeeld wordt en de wijze waarop de scenario's in het OER beoordeeld worden.

Tabel 4-1 Beoordelingskader

Thema	Kwaliteitsbeoordeling op indicator
Biodiversiteit en natuur	Instandhoudingsdoelen Natura 2000
	Areaal Gelders Natuurnetwerk (GNN)
	Areaal Groene ontwikkelzone (GO)
	Biodiversiteit, soortenrijkdom
Water en klimaatadaptatie	Waterkwaliteit
	Grondwaterbescherming
	Wateroverlast
	Overstromingsrisico
	Droogte/ Waterbeschikbaarheid
	Hittestress
	Bodemkwaliteit
Landbouw	Areaal landbouwgronden
Erfgoed	Landschappelijke waarden
	Cultuurhistorische waarden
	Archeologische en aardkundige waarden
Werklocaties	Ruimte voor bedrijven
	Werkgelegenheid
Bereikbaarheid	Bereikbaarheid
	Verkeersveiligheid
Wonen	Woningvoorraad
Energie en klimaat	CO ₂ emissie
	Hergebruik van grondstoffen
	Opwek duurzame energie
Gezonde en veilige leefomgeving	Geluid
	Luchtkwaliteit
	Geur
	Gezondheid
	Omgevingsveiligheid
	Recreatiemogelijkheden
	Beweegvriendelijke omgeving
Leefbaarheid	Draagkracht voorzieningen
	Sociale cohesie
	Kwaliteit leefomgeving
	Sociale veiligheid

4.3 Reikwijdte

De reikwijdte heeft betrekking op welke scenario's en welke omgevingsaspecten onderzocht gaan worden in het OER. In hoofdstuk 3 is beschreven naar welke scenario's in het OER in ieder geval onderzoek wordt gedaan. Ook heeft de reikwijdte betrekking op het onderzoeksgebied. In principe gaat het hierbij over de provincie Gelderland. In het OER zal nader worden aangeduid in hoeverre eventuele effecten ook buiten de provinciegrenzen op kunnen treden en hoever deze effecten kunnen reiken.

4.4 Detailniveau

Het detailniveau geeft inzicht in hoe uitgebreid en op welke manier de verschillende omgevingseffecten worden onderzocht. In principe gaat het in een OER om een kwalitatieve beoordeling die voor sommige indicatoren ondersteund wordt met kwantitatieve gegevens.

De effecten worden aan de hand van een vijfpuntschaal gewaardeerd (zie onderstaande tabel). In het OER worden de effecten van de scenario's en de Omgevingsvisie vergeleken met de referentiesituatie.

Tabel 4-2 Beoordelingsschaal

Score	Beoordeling van het effect
++	Zeer positief effect
+	Positief effect
0	Geen of nauwelijks effect
-	Negatief effect
--	Zeer negatief effect

4.5 De referentiesituatie

In de mer-systematiek is het belangrijk om de zogenoemde referentiesituatie te bepalen. Dit is de situatie waarmee de omgevingseffecten van de scenario's en de uiteindelijke Omgevingsvisie worden vergeleken. De referentiesituatie bestaat uit de huidige situatie en autonome ontwikkelingen. Autonome ontwikkelingen zijn ontwikkelingen die zich ook voordoen als de Omgevingsvisie niet wordt vernieuwd. Hiervoor kijken we naar autonome ontwikkelingen tot 2050 met een doorkijk naar 2100. Concreet houdt dit in dat de referentiesituatie ervan uitgaat dat vastgesteld overheidsbeleid (en de gevolgen daarvan) zal worden gerealiseerd. Vastgesteld beleid en projecten waarover al definitieve besluitvorming heeft plaatsgevonden, moeten dus worden meegenomen in de beschrijving van de referentiesituatie. Onder autonome ontwikkelingen kunnen ook niet beleidsmatige ontwikkelingen vallen. Dit zijn veelal trends of ontwikkelingen die los van beleid optreden, zoals klimaatverandering en bodemdaling.

Om een volledig beeld te krijgen van de huidige situatie en de referentiesituatie wordt als onderdeel van het OER een 'Foto van de Leefomgeving' opgesteld. Deze beschrijft uitgebreid de huidige situatie en referentiesituatie van de

thema's die worden behandeld in het OER op basis van het beoordelingskader. Zo kan er een uitvoerige beoordeling van de effecten van de Omgevingsvisie worden uitgevoerd.

4.6 Het doelbereik

Naast de omgevingseffecten wordt in het OER ook het doelbereik getoetst. De Omgevingsvisie moet bijdragen aan het behalen van de gestelde ambities. In het OER wordt beoordeeld in hoeverre de ambities zoals deze geformuleerd zijn, haalbaar zijn in 2050 en in welke mate de beleidsuitspraken uit het voorkeursscenario bijdragen aan de ambities.

4.7 Monitoring en evaluatie

In de Omgevingswet is bepaald dat een besluit dat wordt vastgesteld en waarvoor een OER is gemaakt, duidelijk maakt op welke manier met monitoring van effecten en maatregelen wordt omgegaan. Via monitoring kan ten eerste worden beoordeeld of de doelstellingen van de Omgevingsvisie worden behaald. Daarnaast kan worden beoordeeld of de maatregelen die naar aanleiding van het OER zijn voorgesteld, voldoende zijn om de verwachte effecten te compenseren/mitigeren. Wanneer blijkt dat effecten anders zijn dan verwacht of maatregelen onvoldoende werken, dan kan bijsturing gewenst of noodzakelijk zijn. In het OER zal een eerste opzet worden gegeven voor de manier waarop invulling wordt gegeven aan monitoring en evaluatie.

5 Procedure

5.1 Proces en tijdpad Omgevingsvisie

Om te komen tot een volwaardige Omgevingsvisie wordt een zorgvuldig proces voorgesteld waarin partners en de Gelderse samenleving op een goede manier worden betrokken. Daarbij geldt de volgende planning op hoofdlijnen:

- feb/mrt 2025: NRD ter inzage
- Mrt/mei 2025: verwerken reacties op NRD en behandeling Kadernota Omgevingsvisie in PS
- Apr-sept 2025: Uitwerken OER en Omgevingsvisie
- Eind 2025: Ontwerp Omgevingsvisie ter inzage
- Medio 2026: Vaststelling Omgevingsvisie

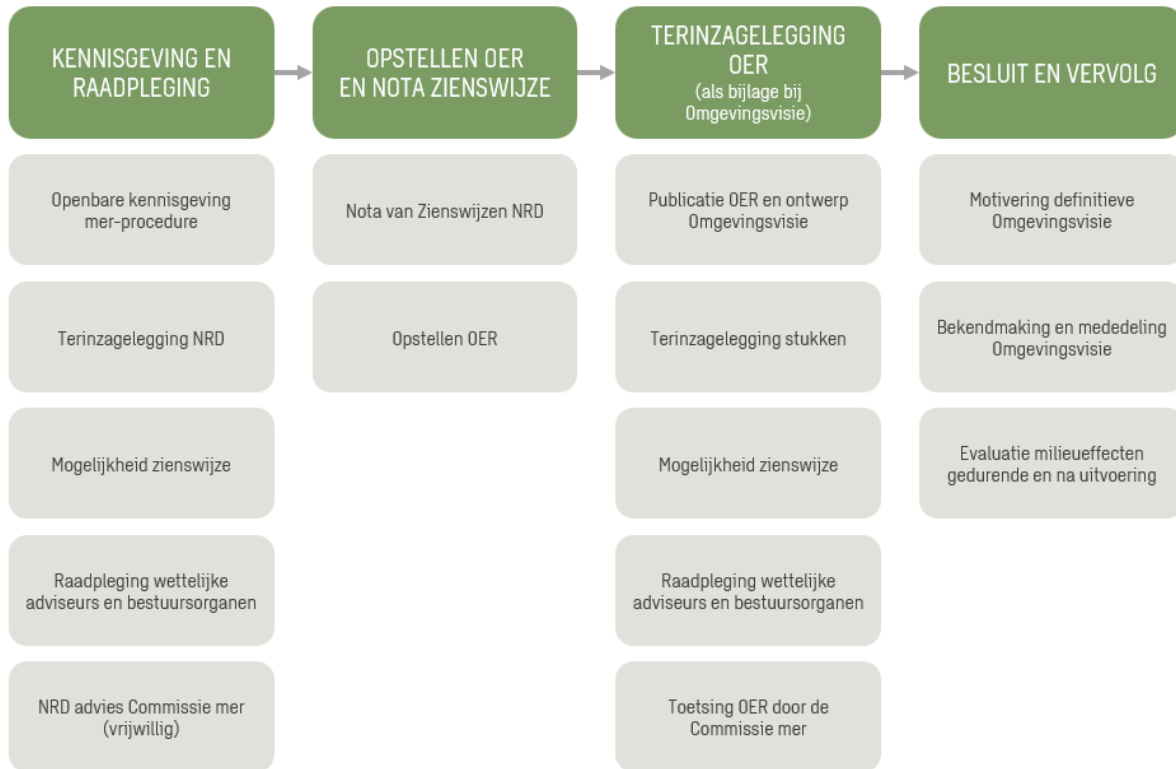
5.2 Participatie

Om tot een breed gedragen Omgevingsvisie te komen, hebben professionele partners een meer toetsende en adviserende rol in het Omgevingsvisie-proces. Professionele partners en lokale overheden worden net als inwoners in staat gesteld om een reactie in te dienen op deze NRD.

Tijdens het proces van het OER worden gesprekken gevoerd met de professionele partners, lokale overheden en inwoners. De invulling hiervan wordt nader uitgewerkt in het (aangepaste) participatieplan. Hierbij wordt rekening gehouden met de provinciale participatieverordening. Alle partijen worden ook na terinzagelegging van de Omgevingsvisie en het OER in staat gesteld om een zienswijze in te dienen op het OER. Ook worden zij uitgenodigd voor de participatiemomenten gedurende de terinzagelegging.

5.3 Procedurestappen mer-procedure

De mer-procedure bestaat uit een aantal wettelijk vastgelegde stappen, welke zijn weergegeven in onderstaande figuur.

Figuur 5-1 De procedure t.b.v. het OER

Het OER is gekoppeld aan de planprocedure van de Omgevingsvisie en daarmee volgend aan dat proces. Dit betekent dat het OER moet worden opgesteld voordat de vaststelling van de Omgevingsvisie kan plaatsvinden. De stappen om te komen tot een definitieve Omgevingsvisie inclusief OER zijn hieronder op hoofdlijnen beschreven:

- Openbare kennisgeving en publicatie van deze NRD: Wanneer een besluit wordt genomen waarvoor een mer-procedure moet worden doorlopen, moet dit openbaar worden gemaakt. De kennisgeving is de formele start van de mer-procedure. Met de publicatie van de NRD maakt de provincie bekend dat de mer-procedure wordt gestart en een OER opgesteld wordt. Deze kennisgeving wordt gedaan door het bevoegd gezag (het bestuursorgaan dat bevoegd is tot het voorbereiden dan wel vaststellen van het betreffende plan of besluit);
- Zienswijzen en ter inzagelegging: Voor het verkrijgen van zienswijzen moeten door het bevoegd gezag stukken ter inzage worden gelegd. In dit geval onderhavige NRD. De NRD beschrijft wat er in het OER onderzocht wordt, op welke manier en tot in welk detail;
- Raadpleging en advies reikwijdte en detailniveau: Het bevoegd gezag raadpleegt in alle gevallen de adviseurs en andere bestuursorganen over de reikwijdte en het detailniveau van het op te stellen OER door de NRD toe te zenden en hen te vragen om advies. In dit stadium wordt

ook advies gevraagd aan de Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie mer);

- Opstellen OER: Bij het doorlopen van de mer-procedure wordt een OER opgesteld. Voor de inhoudsvereisten, zie paragraaf 4.1;
- Kennisgeving en zienswijzen: Bij het doorlopen van de mer-procedure wordt:
 - o openbaar kennis gegeven van het OER;
 - o het OER ter inzage gelegd;
 - o een ieder in de gelegenheid gesteld zienswijzen over het OER naar voren te brengen;
- Advies Commissie mer: Het bevoegd gezag moet advies inwinnen over het OER bij de landelijke onafhankelijke Commissie voor de milieueffectrapportage. De beschikbare termijn voor de advisering door de Commissie mer is gelijk aan de termijn voor het verkrijgen van zienswijzen;
- Besluit, motivering en bekendmaking: Het plan of besluit (Omgevingsvisie) wordt pas vastgesteld door het bevoegd gezag als de mer-procedure tot aan deze stap correct en volledig is doorlopen en de gegevens in het OER redelijkerwijs aan het uiteindelijke plan of besluit ten grondslag kunnen worden gelegd;
- Bezwaar en beroep: De mogelijkheden om bezwaar te kunnen maken en beroep aan te kunnen tekenen tegen het vastgestelde plan of tegen het besluit volgen uit de wettelijke bepalingen waarin de betreffende moeder- of basisprocedure is vastgelegd. In dit geval is geen bezwaar of beroep mogelijk omdat een Omgevingsvisie alleen zelfbindend is;
- Evaluatie en monitoring: na het realiseren van de plannen, worden de werkelijk optredende milieueffecten in beeld gebracht en geëvalueerd.

5.4 Reacties

De NRD ligt gedurende zes weken voor iedereen ter inzage. Er kunnen dan reacties worden ingediend. Op basis van de ontvangen adviezen en reacties wordt definitief door GS vastgesteld wat in het OER onderzocht moet worden.

Together with our clients
and the collective
knowledge of our 22,000
architects, engineers and
other specialists, we co-
create solutions that
address urbanisation,
capture the power of
digitalisation, and make our
societies more sustainable.

Sweco – Transforming
society together